

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Veroniky Burianové a soudců Mgr. Aleše Smetanky a Mgr. Jana Šmakala ve věci

žalobce: V. Š.,
t. č. Věznice Plzeň, Klatovská 202, 306 35 Plzeň,

proti
žalované: Vězeňská služba ČR, Věznice Plzeň,
sídlem Klatovská 652/202, 306 35 Plzeň,

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu

takto:

- I. Žaloba, kterou se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalované spočívajícím v jejím postupu při nakládání s penězi, které přišly vězňům, včetně žalobce, od příbuzných a přátel, aplikovaném žalovanou od 1. 1. 2025, se zamítá.
- II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

1. Krajský soud v Plzni (dále jen „soud“) se v nyní projednávané věci zabýval posouzením, zda postup aplikovaný žalovanou od 1. 1. 2025 při nakládání s penězi, které přišly vězňům,

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

včetně žalobce, od příbuzných a přátel, je nezákonným zásahem, kterým byl žalobce přímo zkrácen na svých právech.

2. Žalovaná od 1. 1. 2025 nakládá s penězi došlými vězňům (včetně žalobce) dle zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „ZVTOS“), ve znění novelizace provedené zákonem č. 29/2024 Sb. účinné od 1. 1. 2025, a dále dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 360/2024 Sb., o výši nákladů výkonu vazby a trestu odnětí svobody a o podrobnostech nakládání s penězi vězněných osob a osob ve výkonu zabezpečovací detence a o změně souvisejících vyhlášek (dále jen „*vyhláška č. 360/2024 Sb.*“).

II.

Žaloba a postup soudu směřující k vyjasnění žalobních tvrzení

3. Dne 28. 5. 2025 soud obdržel podání žalobce datované dne 25. 5. 2025, ve kterém se žalobce obrací na soud s „*žádostí o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů pro zahájení řízení před správním soudem pro nezákonný zásah správního orgánu*“. V části označené jako „*Důvody*“ žalobce uvedl, že by rád podal správní žalobu, která se bude týkat nového rozdělování peněz došlých do věznice od příbuzných a přátel, které platí od 1. 1. 2025. Žalobce namítal, že popsané finanční dary jsou myšleny tak, aby si žalobce mohl koupit ve vězení, co potřebuje. Žalobce nesouhlasil s tím, že podle nových pravidel stát inkasuje více jak 70 % namísto původních 50 % a dále že trvá více jak měsíc, než mu věznice z jemu zaslaných peněz něco uvolní. Jako příklad uvádí prostředky, které mu přišly dne 3. 1. 2025, ale věznice mu je rozúčtovala až 14. 2. 2025. Žalobce má za to, že podle nových pravidel má jít 33 % z došlých finančních prostředků na „*alimenty*“ na děti, ovšem žalobce již má dospělé děti, takže oněch 33 % z peněz jemu došlých by měl dostat k dispozici k osobní spotřebě. To se ale neděje a peníze podle žalobce mizí a on neví kam. Žalobce dále uvedl, že soudní řízení o této jeho žalobě může zlepšit jeho životní situaci, neboť by mu přátelé opět zasílali peníze do vězení, což měli činit od dubna 2019 do prosince 2024. Doplnil, že pro něj není ve vězení práce a že pro svoji invaliditu práci ani nedostane. Závěrem konstatoval, že v dané věci již žádal „*ve smyslu zákona před zahájením soudního řízení*“ o přezkum Krajské státní zastupitelství v Plzni i Vrchní státní zastupitelství v Praze, ovšem nebylo mu vyhověno. Vyrozumění od Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 9. 5. 2025 o vyřízení jeho podnětu pak soudu i doložil.
4. Soud usnesením ze dne 11. 6. 2025, č. j. 57 A 24/2025-16 (o osvobození od soudních poplatků a zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce) mimo jiné informoval žalobce, že předmětné podání žalobce ze dne 25. 5. 2025 posoudil podle obsahu jako tzv. „*zárodek*“ zásahové žaloby ve smyslu § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*s. ř. s.*“), neboť, ač bylo formulováno obecně a bylo třeba tam obsažená tvrzení blíže specifikovat, nejednalo se o případ, kdy by zcela zjevně chyběla srozumitelná tvrzení o nezákonném zásahu. Ba naopak, z podání bylo podle názoru soudu patrné, že žalobce za nezákonný zásah považuje trvající stav ohledně toho, jak věznice od 1. 1. 2025 rozděluje peníze, které přišly vězňům, včetně žalobce, od příbuzných a přátel, a dále že věznice podle nového systému rozdělování peněz došlých vězňům tyto došlé peníze zadržuje více než 1 měsíc a až poté jsou vězňům k dispozici. Soud rovněž ve výše zmíněném usnesení sdělil žalobci, že z dosavadních tvrzení žalobce má za zřejmé, že žalobu směřuje proti Vězeňské službě ČR, Věznici Plzeň, kterou soud považuje za žalovanou ve smyslu § 83 s. ř. s. Soud ve zmíněném usnesení rovněž podrobně odůvodnil, proč žalobci neustanovil zástupce. Zjednodušeně řečeno, z písemného projevu žalobce bylo zřejmé, že žalobce je způsobilý sám bránit svá práva v předmětném soudním řízení, přičemž soud přihlédl jak k charakteru řízení o zásahové žalobě, tak k obsahové úrovni žaloby a

projevené úrovni žalobcových znalostí o jeho právech v soudním řízení (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018, č. j. 2 As 370/2017-25, bod 42, resp. tam odkazovaná judikatura).

5. Následně soud svým usnesením ze dne 4. 7. 2025, č. j. 57 A 24/2025-20, vyzval žalobce k odstranění vad žaloby spočívajících v nedostatečně konkrétním tvrzení rozhodných skutečností a poučil jej, že tyto vady lze odstranit tak, že žalobce zejména vyčíslí všechny finanční prostředky, jež mu byly zaslány přáteli a příbuznými v období od 1. 1. 2025 do současnosti a jež měly být rozděleny podle žalobcem tvrzeného nového systému, a rovněž ve vztahu ke každé jednotlivé částce uvede, v jaké výši mu předmětné peníze byly zadržovány žalovanou a po jakou dobu, resp. v jaké výši mu byly posléze žalovanou poskytnuty. Soud přitom zdůraznil, že postačí, pokud žalobce soudu laicky upřesní výše zdůrazněné (doposud obecně formulované) okolnosti jeho případu, a přitom konkrétně zodpoví otázky týkající se částek, které mu mají být dle jeho názoru neoprávněně zadržovány od 1. 1. 2025. Dále byl žalobce soudem poučen, že je třeba soudu sdělit, zda má ke svým tvrzením nějaké důkazy, a pakliže ano, je třeba je soudu doložit spolu s návrhem na odstranění vad žaloby. A konečně soud poučil žalobce ohledně formy návrhu výroku rozsudku u žalob na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, resp. čeho se lze tímto žalobním typem domáhat.
6. V podání ze dne 17. 7. 2025 (označeném jako *Odpověď na vaši výzvu ohledně doplnění*) žalobce nejprve vyjádřil nejistotu v tom, koho má žalovat, zda Věznici Plzeň nebo Ministerstvo spravedlnosti, které vydalo vyhlášku č. 360/2024 Sb. a které je „nadřízeným“ žalované věznice. Dále se žalobce zaměřil na argumentaci o protiprávnosti vyhlášky č. 360/2024 Sb., resp. její kolizi s čl. 3 Úmluvy, a dovolával se dobré víry osob, které zasílají vězňům peníze, aby si vězni mohli něco koupit ve vězeňské kantýně, ale nepřejí si, aby stát prováděl srážky na dluhy vězňů. Navrhl, aby se soud obrátil na Ústavní soud z důvodu protiústavnosti vyhlášky č. 360/2024 Sb. Poté učinil návrh rozsudku, v němž by měl soud, zjednodušeně řečeno, (i) určit, jak by dle představ žalobce měly být vězňům, kteří nemají povinnosti platit výživné, rozdělovány došlé či vydělané peníze, a to jak ve prospěch účtu jejich kapesného, tak i účtu úložného určeného k vyplacení vězňům po propuštění, (ii) nařídít věznici, aby bylo jím navrhované rozdělení peněz prováděno okamžitě, a (iii) zakázat věznici anonymizovat přijaté peníze pro vězně.
7. V podání ze dne 19. 8. 2025 (označeném jako *K vyjádření žalované ze dne 8. 8. 2025*) žalobce uvedl, že si stejně jako žalovaná myslí, že žalovaným musí být Ministerstvo spravedlnosti, dále že trvá na „svém návrhu rozsudku“, neboť považuje současnou prováděcí vyhlášku č. 360/2024 Sb. za protiústavní. Za „žalovaný nešvar“ považuje „dělení peněz“, který je způsoben buď vyhláškou č. 360/2024 Sb. nebo novelizací ZVTOS, provedenou zákonem č. 29/2024 Sb. Novou právní úpravu žalobce označuje za ještě více problematickou než tu původní a podle něj je „hlavním důvodem vysoké recidivy vězněných osob po propuštění“. Navrhl vyhovět jeho žalobnímu návrhu nebo „pravidla pro spravování peněz vězněných osob udělat stejná jako kupř. je tomu ve spolkové zemi SRN – Bavorsku“. Tentýž den žalobce učinil rovněž podání, které označil jako *žádost o vyjádření soudu k jeho kompetentnosti* v tomto jím vedeném sporu, neboť má za to, že spor dosazuje ústavně-právní relevance, a on zvažuje, že se obrátí na Ústavní soud, a nerad by zmeškal jednoroční lhůtu běžící od 1. 1. 2025.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

8. Soud výzvou ze dne 24. 7. 2025, č. j. 57 A 24/2025-30, uložil žalované, aby se vyjádřila

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

k žalobcově žalobě, včetně jejího doplnění. Soud si rovněž od žalované vyžádal sdělení ohledně všech finančních prostředků, jež byly žalobci zaslány přáteli a příbuznými v období od 1. 1. 2025 do současnosti, a rovněž i dalších finančních prostředků (např. invalidní důchod, mzda), které by podléhaly novému systému přerozdělování peněz, na něž žalobce odkazuje v žalobě. Soud rovněž žádal objasnění, jak dochází k přerozdělování peněz došlých vězňům dle vyhlášky č. 360/2024 Sb., na niž žalobce odkazuje v žalobě.

9. Žalovaná se k žalobě (včetně jejího doplnění) vyjádřila podáním ze dne 8. 8. 2025, přičemž navrhla žalobu zamítnout jako nedůvodnou. Popsala postup při přerozdělování peněz doručených odsouzeným, přičemž uvedla, že se tak děje na základě ZVTOS, který byl s účinností od 1. 1. 2025 novelizován zákonem č. 29/2024 Sb. Zmíněná novelizace mimo jiné nově upravila postup příjmu peněz odsouzenými, sociální kapesné odsouzených, povinnosti hradit náklady výkonu trestu a nakládání s penězi uloženými na zvláštním účtu. Na základě předmětné novelizace byla vydána vyhláška č. 360/2024 Sb. Uvedené změny pak byly reflektovány ve vnitřním řádu žalované věznice evidovaném pod č.j. 268941-3/ČJ-2024-801130-VŘ a platným od 1. 1. 2025 (dále jen „*vnitřní řád věznice*“) a v Nařízení generálního ředitele č. 7/2025 o postupu při příjmu peněz, rozúčtování pracovní odměny a nakládání s penězi uloženými na zvláštním účtu vězněných osob (dále jen „*nařízení GR 7/2025*“).
10. Žalovaná poté provedla výčet všech finančních prostředků, které byly žalobci zaslány do věznice od 1. 1. 2025 do současnosti, a způsob, jak s nimi bylo žalovanou naloženo, včetně výčtu právních předpisů, dle kterých bylo postupováno. Žalovaná rovněž soudu sdělila seznam pohledávek evidovaných za žalobcem. To vše na základě stanoviska vypracovaného dne 4. 8. 2025 vedoucí ekonomického oddělení žalované věznice (dále jen „*stanovisko vedoucí EO věznice*“). Podle žalované ze zmíněného stanoviska vyplývá, že veškeré finanční prostředky, které byly zaslány žalobci do věznice po 1. 1. 2025, byly řádně přerozděleny v souladu s ZVTOS, vyhláškou č. 360/2024 Sb. a vnitřním řádem věznice.
11. Žalovaná rovněž sdělila, že žalobci je poskytováno sociální kapesné ve výši 150 Kč, a to v souladu s § 26a ZVTOS a § 8 vyhláškou č. 360/2024 Sb.
12. Závěrem svého vyjádření žalovaná uvedla, že z podání žalobce není zřejmé, kdo je osobou žalovanou. Žalobce totiž zmiňuje jak Ministerstvo spravedlnosti (coby autora vyhlášky č. 360/2024 Sb.), tak uvažuje i o Věznici Plzeň (která rozúčtovává žalobci doručené peníze). Žalovaná namítá, že nemůže být v této věci pasivně legitimována, to by mohla být pouze Vězeňská služba ČR jako organizační složka státu. Nicméně má za to, že v předmětném sporu by mělo být pasivně legitimováno pouze Ministerstvo spravedlnosti, neboť to vyhláškou č. 360/2024 Sb. nastavilo podmínky rozdělování peněz odsouzeným a Vězeňská služba ČR postupuje v souladu s tímto předpisem.

IV.

Průběh řízení a ústní jednání

13. Soud se v průběhu řízení nejprve zabýval otázkou přípustnosti žaloby.
14. Podle § 82 s. ř. s. platí: „*Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*“

15. Podmínkami, při jejichž splnění lze zásahovou žalobu věcně projednat, se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře zabýval již mnohokrát. Aktuální shrnutí judikatury k této otázce provedl např. v rozsudku ze dne 11. 9. 2025, č. j. 2 As 86/2025-21, přičemž uvedl následující: „pro přípustnost zásahové žaloby hraje [...] zásadní roli, zda žalobce tvrdí myslitelné dotčení své právní sféry. Pro „propuštění“ žaloby k věcnému projednání postačuje plausibilní tvrzení, nikoliv prokázání, že tvrzení je pravdivé. Pokud nelze jednoznačně říci, že veřejná subjektivní práva žalobce zjevně a nepochybně nemohou být za žádných okolností v důsledku jednání či opomenutí žalovaného dotčena, je nutno zásahovou žalobu posoudit meritorně.“ (bod 21); „[...] odmítnutí zásahové žaloby v těchto situacích připadá v úvahu výlučně, pokud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě vůbec nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. Pakliže chybí podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu (tj. vůbec nelze připustit, že by se pojmově o zásah mohlo jednat), je namíste žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.“ (bod 23). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud zejména poukázal na rozhodnutí svého rozšířeného senátu, a to usnesení ze dne 16. 12. 2008, č. j. 8 Aps 6/2007-247, č. 1773/2009 Sb. NSS, a dále rozsudky ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, č. 3687/2018 Sb. NSS, ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, č. 4178/2021 Sb. NSS, a ze dne 20. 12. 2022, č. j. 10 As 25/2020-61, č. 4435/2023 Sb. NSS. Podle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu „nejstojí-li rozumná pochybnost, například není-li zcela zřejmé, že jednání osoby, které je za nezákonný zásah označeno, vskutku nelze přičítat veřejné správě, je třeba zkoumat další „procesní“ podmínky věcné projednatelnosti žaloby, a pokud jsou splněny, žalobu věcně projednat“ (srov. již odkazovaný rozsudek č. j. 7 As 155/2015-160) [všechna podtržení v citacích byla v tomto rozsudku doplněna soudem].
16. Soud v nyní projednávané věci v žalobních tvrzeních přípustitelné (plausibilní) tvrzení nezákonného zásahu do práv žalobce nalezl, a proto nepřistoupil k odmítnutí žaloby. Ostatně správní soudy již v minulosti věcně projednávaly zásahové žaloby vězněných osob, které spatřovaly nezákonný zásah v zadržování jejich peněžních prostředků věznicí (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 12. 2022, č. j. 7 As 254/2022-52, a ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 As 396/2019-23). Soud na tomto místě poznamenává, že si je vědom judikatury Nejvyššího správního soudu v případech žalob vězněných osob proti zadržování jejich peněžních prostředků a následné poukazování těchto zadržených prostředků k rukám exekutora. V těchto případech se jednání věznice nepovažuje za výkon jejího vrchnostenského oprávnění, ale za pouhé plnění zákonné povinnosti, která pro věznici vyplývá z exekučního příkazu, tudíž nemůže jít o zásah do veřejných subjektivních práv vězně, což vede k odmítnutí žaloby směřující proti takovému zásahu (viz např. rozsudek ze dne 22. 3. 2023, č. j. 6 As 96/2022-89, resp. tam odkazované rozsudky ze dne 28. 11. 2022, č. j. 10 As 245/2022-55, či ze dne 6. 12. 2022, č. j. 4 As 154/2022-115). V soudem nyní posuzované věci se ovšem o takový případ nejedná, neboť tvrzený zásah je vnímán širěji a není omezen pouze na poukazování zadržených prostředků k rukám exekutora (v podrobnostech viz níže).
17. Soud se dále zabýval vymezením konkrétního jednání správního orgánu, které žalobce v žalobě označoval za nezákonný zásah. Jak již bylo uvedeno výše, soud již v úvodním podání žalobce v této věci identifikoval „zárodek“ zásahové žaloby, přičemž poté činil kroky k tomu, aby žalobce svá žalobní tvrzení upřesnil. Žalobce ovšem namísto toho, aby podle poučení od soudu v usnesení ze dne 4. 7. 2025, č. j. 57 A 24/2025-20, upřesnil svá tvrzení o rozhodných skutečnostech, tj. zejména vyčíslil všechny finanční prostředky, které mu měly být neoprávněně zadržovány žalovanou, začal svá žalobní tvrzení ještě více

zobecňovat tím, že se soustředil na námitky proti vyhlášce č. 360/2024 Sb., resp. obecně proti novému systému nakládání s penězi vězňů účinnému od 1. 1. 2025. Současně začal za možného žalovaného nově označovat Ministerstvo spravedlnosti, coby autora vyhlášky č. 360/2024 Sb. a „nadřízeného“ žalované věznice. Žalobní návrh pak žalobce formuloval zcela v rozporu s poučením poskytnutým od soudu ohledně standardní formy petitu u zásahových žalob a po obsahové stránce jej pojal jako vyjádření svých představ o tom, jak by měl být „správně“ nastaven systém rozdělování peněz určených pro vězněné osoby, přičemž požadoval, aby soud takový systém rozdělování určil a věznicím jej nařídil.

18. Byť tedy žalobce nedostal výzvě soudu k odstranění vad jeho žaloby, soud nepřistoupil k odmítnutí předmětné žaloby podle § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť v řízení i přes tento nedostatek žaloby bylo možné pokračovat. Důvodem bylo vyjádření žalované, resp. jí poskytnuté informace a podklady, ze kterých je patrné, jaké konkrétní částky byly žalobci od 1. 1. 2025 zaslány a jak s nimi bylo žalovanou nakládáno. Soud považoval za bezúčelné a ne hospodárné vést s žalobcem další korespondenci o upřesnění jeho pozdějších podání, kterými se žalobce odchyloval od svých původních žalobních tvrzení, ohledně kterých soud žalobci vyjasnil, jak jeho žalobní tvrzení chápe, včetně vymezení tvrzeného nezákonného zásahu, který z žalobcových tvrzení vyplývá.
19. Na základě žalobních tvrzení ve spojení s informacemi od žalovaného tak bylo možné přezkoumat, zda postup aplikovaný žalovanou od 1. 1. 2025 při nakládání s penězi, které přišly vězňům, včetně žalobce, od příbuzných a přátel, je nezákonným zásahem, kterým by byl žalobce přímo zkrácen na svých právech. Takto soud na základě obsahu žalobních tvrzení vymezil zásah, jehož zákonnost následně v předmětném řízení meritorně přezkoumal.
20. Soud poznamenává, že obsah podání žalobce ze dne 17. 7. 2025 a ze dne 19. 8. 2025 v těch částech, ve kterých se žalobce odchýlil od svých původních žalobních tvrzení, posoudil jako změnu žaloby ve formě jejího rozšíření. Žalobce totiž nad rámec svých dosavadních tvrzení za žalovaného označil Ministerstvo spravedlnosti, coby autora vyhlášky č. 360/2024 Sb., kterou označil za protiústavní, a začal navrhopvat, aby soud určil žalobcem navrhovaný způsob rozdělování peněz nejen došlých vězňům od třetích osob, ale i peněz vězni vydělaných, a takto určený způsob nakládání s penězi vězňů nařídil věznicím aplikovat namísto způsobu stávajícího. Soud usnesením ze dne 2. 10. 2025, č. j. 57 A 24/2025-44 takovou změnu žaloby nepřipustil. V řízení o zásahové žalobě nelze za žalovaný správní orgán považovat Ministerstvo spravedlnosti pouze z toho důvodu, že je autorem vyhlášky č. 360/2024 Sb., tj. předpisu, podle něhož žalovaná postupuje (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2020, č. j. 8 As 34/2020-100, bod 107), a nelze ani v tomto typu řízení požadovat, aby soud namísto dosavadního postupu žalované při nakládání s penězi vězňů, který vychází z vyhlášky č. 360/2024 Sb. a novelizovaného ZVTOS účinného od 1. 1. 2025, určil žalobcem navrhovaný způsob rozdělování peněz nejen došlých vězňům od třetích osob, ale i peněz vězni vydělaných, a takto určený systém nařídil věznicím aplikovat namísto systému stávajícího. Navíc soud by musel nově posoudit podmínky řízení, včetně otázky své příslušnosti a otázky přípustnosti změněné žaloby. Ostatně i stížnosti žalobce podané dle § 16a zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon o státním zastupitelství*“), směřovaly na nezákonný postup Věznice Plzeň (podrobněji viz níže). Proto soud dospěl k závěru, že dosavadní výsledky řízení, které zahrnují i kroky soudu vůči žalované a jí shromážděné podklady předložené soudu, nemohou být podkladem pro rozhodnutí o změněné (rozšířené) žalobě žalobce.

21. Pokud jde o otázku pasivní legitimace, pak soud dospěl k závěru, že v řízení o předmětné zásahové žalobě je v souladu s § 83 s. ř. s. žalovaná věznice, neboť žalobcem napadený postup při rozdělování peněžních prostředků došlých do věznice ve prospěch vězněných osob realizuje vždy konkrétní věznice, tj. v případě žalobce je tvrzený nezákonný zásah přičitatelný žalované Věznici Plzeň, tudíž se má za to, že tato organizační složka (věznice) Vězeňské služby ČR vystupuje v daném ohledu jako samostatný správní orgán (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2019, č. j. 5 As 153/2019-44, bod 21, resp. tam odkazovaná judikatura téhož soudu). Z právě popsanych důvodů a vzhledem k předchozímu nepřipuštění změny žaloby soud setrval na svém názoru v otázce pasivní legitimace žalované věznice i poté, co žalobce svým podáním ze dne 13. 10. 2025 (datovaným 8. 10. 2025) navrhol soud, aby provedl záměnu v osobě žalované, tedy aby nahradil žalovanou věznici Ministerstvem spravedlnosti. Odkazy žalobce na civilní judikaturu byly nepřipadné, neboť odkazovaná rozhodnutí se vyjadřovala k případům náhrady škody způsobené pracovníky Vězeňské služby České republiky v souvislosti s plněním jejích úkolů (tehdy náhradu škody poskytuje v zastoupení státu Ministerstvo spravedlnosti – srov. § 23 odst. 5 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a dále např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 30 Cdo 3417/2016). V soudem nyní projednávané věci není předmětem sporu (a ani být před správními soudy nemůže) otázka náhrady způsobené pracovníky Vězeňské služby České republiky v souvislosti s plněním jejích úkolů.
22. Soud se dále zabýval otázkou včasnosti podané žaloby a dospěl k závěru, že žaloba je včasná, neboť tvrzený zásah posoudil jako tzv. trvající zásah.
23. Soud ve svém posouzení této otázky vyšel z nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, v němž se konstatuje následující právní závěr: „*V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, je důležité rozlišovat různé typy zásahů a zohledňovat specifika tzv. trvajících zásahů. K posouzení povahy zásahu nestačí pouze tvrzení žalobce. Správní soud musí při hodnocení povahy zásahu vycházet z objektivních skutečností a musí na jejich základě vyhodnotit, jakou povahu zásah má.*“. V citovaném nálezu Ústavní soud považoval držení dokumentů převzatých při místním šetření za trvající zásah, u něhož lhůta k podání žaloby ve skutečnosti začíná každý den znovu.
24. Nejvyšší správní soud při aplikaci právě zmíněného závěru Ústavního soudu v rozsudku ze dne 19. 5. 2022, č. j. 2 As 364/2020-62, upozornil, že při posouzení žalobních tvrzení z hlediska určení povahy zásahu pro účely zodpovězení otázky, zda se jedná o trvající situaci a s tím související otázky včasnosti žaloby, se nelze omezit pouze na dílčí postupy správního orgánu, ale je nutno pečlivě zvažovat tvrzené skutečnosti ve vzájemných souvislostech. Přitom kasační soud zdůraznil, že „*posuzování povahy zásahu a na ní závislé včasnosti žaloby je otázkou procesní přípustnosti žalobcova návrhu, tj. jeho přijetí k přezkumu ve správním soudnictví. O této otázce je nutno uvažovat z pohledu ústavněprávních kautel tak, aby přístup k soudní ochraně byl navrhovateli (zejména v pochybnostech) zajištěn v co nejširší možné míře. Věcná důvodnost je pak otázka druhá*“ (srov. bod 13 cit. rozsudku). Pro úplnost soud poznamenává, že v posledně citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud nesouhlasil s posouzením krajského soudu, který se zabýval jednotlivými dílčími postupy žalované věznice, ovšem pominul, že za nezákonný postup stěžovatel ve své žalobě označoval i to, že široké skupině odsouzených bez příjmu nelze na náklady věznice (jako dluh odsouzeného vůči žalované) odesílat poštu.

25. Jelikož žalobce v nyní projednávaném případě nebrojil pouze proti konkrétním dílčím případům, kdy mu nebyly poskytnuty (prerozděleny) jemu určené peněžní prostředky, ale obecně proti systému nakládání s penězi pro vězněné osoby (včetně žalobce) aplikovanému dle nové právní úpravy od 1. 1. 2025, dospěl soud k závěru, že se jedná o trvající zásah, který ještě nebyl ukončen, tudíž žalobci nemohla uplynout zákonná lhůta ve smyslu § 84 s. ř. s. Žalobu proto soud posoudil jako včasnou.
26. A konečně se soud zabýval otázkou, zda žalobce vyčerpal jiné prostředky nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s. V posuzovaném případě se totiž žalobce domáhal ochrany proti trvajícímu zásahu (hrozí opakování dílčích zásahů v podobě nového postupu u každého dalšího příjmu peněžních prostředků zaslaných ve prospěch žalobce), tudíž se z povahy věci jedná o tzv. záporní zásahovou žalobu, u níž je žalobce povinen vyčerpat prostředky nápravy před správními orgány dle § 85 s. ř. s. Judikatura Nejvyššího správního soudu konstantně dovozuje, že tuto podmínku přípustnosti záporní zásahové žaloby představuje v případě osoby vykonávající trest odnětí svobody ve věci související s výkonem tohoto trestu *bezúspěšné vyčerpání podnětu k výkonu dozorové pravomoci státního zastupitelství dle § 16a zákona o státním zastupitelství, včetně žádosti o přezkoumání způsobu vyřízení jejího podání u nejbližšího vyššího státního zastupitelství dle § 16a odst. 7 téhož zákona* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2023, č. j. 4 As 16/2023-39, body 11 a 13). Žalobce soudu doložil, že takové prostředky vyčerpal, jak vyplývá ze sdělení Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 9. 5. 2025, č. j. VDT 417/2025-6, jímž byl žalobce vyrozuměn o vyřízení jeho opakovaného podnětu dle § 16a zákona o státním zastupitelství, kterou si žalobce stěžoval na nezákonný postup žalované věznice ohledně způsobu rozúčtování částky 2 500 Kč, která mu byla zaslána do věznice.
27. Vzhledem ke splnění podmínek řízení soud přistoupil k věcnému přezkoumání žaloby.
28. Jelikož žalobce neudělil souhlas s rozhodnutím o věci samé bez jednání, ba naopak opakovaně na konání jednání trval, soud konal dne 22. 10. 2025 ústní jednání. Soud nejprve účastníky řízení seznámil s dosavadním průběhem řízení, včetně vymezení tvrzeného nezákonného zásahu, jak jej vyrozuměl z tvrzení žalobce, přičemž zdůraznil, že takto vymezený zásah bude přezkoumávat. Účastníci řízení proti takto vymezenému předmětu řízení nic nenamítali. Žalobce v rámci svého ústního přednesu vyjádřil svůj nesouhlas se stávajícím stavem, kdy od 1. 1. 2025 se mu z peněz jemu zaslaných od rodiny a přátel dostává na kapesné toliko 17 % namísto původních 50 %. Jako příklad uvedl částku cca 2 400 Kč odpovídající částce 100 EUR, kterou mu zaslal jeho rodinný známý z Německa dne 28. 8. 2025 a ze které dostal k dispozici pouze 408 Kč, a to až dne 15. 9. 2025. V ostatním účastníci při jednání setrvali na své dosavadní právní argumentaci.
29. Soud při jednání provedl všechny důkazy, které účastníci předložili a které se týkaly věci samé, a to: (i) sdělení Vrchního státního zastupitelství v Praze ze dne 9. 5. 2025, č. j. VDT 417/2025-6, (ii) informaci o stavu účtů žalobce ke dni 30. 4. 2025, (iii) mzdový list žalobce za období od května 2024 do dubna 2025, (iv) vyhlášku č. 360/2024 Sb., (v) sdělení vedoucí ekonomického oddělení žalované věznice určené žalobci ze dne 21. 5. 2025 a 23. 5. 2025, (vi) stanovisko vedoucí ekonomického oddělení žalované věznice ze dne 4. 8. 2025, (vii) výpis z vězeňských kont žalobce za období od 1. 1. 2025 do 29. 7. 2025, (viii) vnitřní řád žalované platný od 1. 1. 2025 a (ix) nařízení GR 7/2025. Další důkazní návrhy účastníci při jednání neuplatnili. K dotazu soudu žalobce nesdělil jinou částku zaslanou mu do věznice od rodiny či přátel v mezidobí od 29. 7. 2025 (datum, ke kterému žalovaná předložila vyjádření k pohybům na vězeňském kontu žalobce) než tu již zmíněnou ze dne 28. 8. 2025, ze které byl určen podíl převedený žalobci na jeho konto kapesného. Žalovaná

k dotazu soudu uvedla, že s částkou zaslanou ve prospěch žalobce dne 28. 8. 2025 bylo naloženo zákonem předepsaným způsobem, tedy stejně jako s předchozími částkami připsanými na zvláštní účet žalobce po datu 1. 1. 2025. V závěrečném návrhu žalobce žádal, aby mu bylo poskytováno na kapesné 50 % z částek zaslaných od rodiny a přátel, jako tomu bylo před změnou provedenou s účinností od 1. 1. 2025.

30. Soud měl na základě nesporných skutečností ve spojení s důkazy, které v řízení provedl, dostatečně zjištěn skutkový stav věci, tudíž další dokazování již nebylo pro posouzení věci potřebné.

V.

Posouzení věci soudem

31. Jak již bylo uvedeno výše, v projednávané věci se jednalo o zápůřčí zásahovou žalobu, tudíž soud ve svém rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. § 87 odst. 1 s. ř. s.).
32. Po přezkoumání skutkového a právního stavu věci a po provedeném dokazování soud dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
33. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že ochranu podle § 82 s. ř. s. lze poskytnout pouze tehdy, jsou-li kumulativně splněny následující podmínky: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka), přičemž „zásah“ v širším smyslu nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí brozit opakování „zásahu“ (6. podmínka). Není-li byt jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (rozsudek ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS). Výjimkou je šestá podmínka v případě, kdy se žalobce domáhá pouze vyslovení deklaratorního výroku o nezákonnosti zásahu, který již v době podání žaloby netrvá, což umožnila změna právní úpravy s účinností od 1. 1. 2012 (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2023, č. j. 6 As 96/2022-89, bod 15, a ze dne 31. 8. 2017, č. j. 4 As 117/2017-46, č. 3631/2017 Sb. NSS, bod 13).
34. K samotnému pojmu „zásah“ se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Aps 3/2004-42, takto: „Definici zásahu zákon neobsahuje, zásah vymezuje velmi obecně a široce. Přesná definice ani není možná, protože pod pojem zásahu spadá velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke zjednání nápravy), zajišťovací úkony atd.; tedy obecně úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují, a ty jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu.“
35. Podstatou nynějšího sporu bylo posouzení, zda postup aplikovaný žalovanou od 1. 1. 2025 při nakládání s penězi, které přišly vězňům, včetně žalobce, od příbuzných a přátel, je nezákonným zásahem, kterým byl žalobce přímo zkrácen na svých právech.
36. Soud předně uvádí, že nakládání s peněžními prostředky, které byly vězňům, včetně žalobce, zaslány od příbuzných či přátel do věznice, je souborem faktických úkonů věznice, které nejsou činěny formou rozhodnutí, přesto jsou pro vězněné osoby závazné v tom směru, že tyto osoby jsou povinny takové úkony věznice strpět. Tudíž se z povahy

věci jedná o zásah a byla tak splněna čtvrtá podmínka. Dále je zřejmé, že žalovaná věznice bude jí předepsaný postup při rozdělování peněžních prostředků zaslaných ve prospěch žalobce, resp. i dalších vězňů, který vůči žalobci (resp. i jiným vězněným osobám) od 1. 1. 2025 aplikuje, i nadále uplatňovat, neboť daný postup vychází z relevantních právních předpisů, a tudíž je splněna i podmínka šestá.

37. Pokud jde o splnění první, druhé a páté podmínky potřebné k úspěšnosti zásahové žaloby, pak ty má soud za splněné pouze v té části, ve které je žalobcem sporovaný postup žalované věznice namířen proti jeho osobě. Nakládání s peněžními prostředky určenými pro žalobce je nepochybně způsobilé přímo zasáhnout do vlastnického práva žalobce (žalobci nejsou peněžní prostředky určené pro něj poskytnuty v plné výši), přičemž se jedná o postup namířený proti žalobci. Ovšem postupem věznice při nakládání s peněžními prostředky jiných vězněných osob žalobce nemůže být přímo dotčen na svých veřejných subjektivních právech, resp. jedná se o postup namířený proti jiným vězněným osobám, nikoli žalobci. Ostatně z žalobních tvrzení neplyne žádné přímé dotčení na veřejných subjektivních právech žalobce tím, jak věznice přerozděluje peněžní prostředky určené jiným vězněným osobám. Navíc obecně platí, že správní žalobu (zásahovou nevyjímaje) nelze podat ve prospěch jiných osob jako tzv. *actio popularis*.
38. Poslední podmínkou, kterou zbývalo posoudit, byla otázka (ne)zákonnosti předmětného zásahu (třetí podmínka). Zásah je nezákonný, je-li v rozporu s objektivním právem, typicky bude-li dán rozpor s normami, které regulují uplatnění a realizaci daného zásahu. V projednávané věci tedy bylo třeba posoudit, zda postup žalované při nakládání s peněžními prostředky, které od 1. 1. 2025 přišly žalobci od příbuzných a přátel, byl souladný se zákonem.
39. Příjem peněz odsouzeného je upraven v § 25 ZVTOS, a to s účinností od 1. 1. 2025 následovně. Podle odst. 1 věznice uloží na svůj účet, na kterém vede peníze odsouzených (dále jen „zvláštní účet“), peníze, které odsouzený předal věznici k úschově při nástupu do výkonu trestu nebo po přerušení výkonu trestu, peníze zaslané odsouzenému do věznice během výkonu trestu, pracovní odměnu, sociální kapesné, peněžitou odměnu udělenou podle tohoto zákona a, pokud bezprostředně výkonu trestu předcházela vazba nebo zabezpečovací detence, peníze zaslané po ukončení výkonu vazby věznici, kde odsouzený vykonával vazbu, nebo po ukončení výkonu zabezpečovací detence ústavem pro výkon zabezpečovací detence. Peníze v cizí měně, které nelze směnit na českou měnu, uloží věznice společně s jinými věcmi odsouzeného. Podle odst. 2 věznice peníze z peněžitých odměn udělených podle tohoto zákona eviduje odděleně. Podle odst. 3 věznice eviduje odděleně též účelově vázané peněžní prostředky, kterými jsou a) peníze zaslané odsouzenému, které byly při zaslání výslovně určeny na úhradu nákladů na zdravotní služby nehrzené z veřejného zdravotního pojištění a regulačních poplatků a na nákup nezbytných léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků předepsaných lékařem, a b) výživné na dítě včetně náhradního výživného, příspěvek na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem, přídavek na dítě, peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek, sirotčí důchod náležející dítěti a jiné peníze zaslané odsouzené těhotné ženě nebo matce mající ve výkonu trestu u sebe dítě, které byly při zaslání výslovně určeny na úhradu potřeb dítěte. Podle odst. 4 účelově vázané peněžní prostředky eviduje věznice pro každý účel samostatně.
40. Nakládání s penězi odsouzeného uloženými na zvláštním účtu je upraveno v § 39b až § 39m ZVTOS, ve znění účinném od 1. 1. 2025.
41. Srážky z peněz odsouzených, které provádí věznice každý měsíc, jsou upraveny v § 39b ZVTOS. Podle odst. 1 věznice každý kalendářní měsíc v den stanovený vnitřním řádem

věznice provede rozúčtování peněz připsaných na zvláštní účet za předchozí kalendářní měsíc. Při rozúčtování peněz provede srážky k úhradě a) výživného pro děti, kterým je odsouzený povinen poskytovat výživu, a pohledávek za náhradní výživné (dále jen „náklady na výživu nezaopatřených dětí“), b) nákladů výkonu trestu, c) přednostních pohledávek uvedených v § 279 odst. 2 občanského soudního řádu (dále jen „přednostní pohledávka“) a d) dalších pohledávek vůči odsouzenému. Podle odst. 2 zbylá část peněz uložených na zvláštním účtu, nejde-li o účelově vázané peněžní prostředky, sociální kapesné nebo peněžitou odměnu udělenou podle tohoto zákona, se rozdělí na kapesné a úložné. Podle odst. 3 srážky podle odstavce 1 se neprovádí z účelově vázaných peněžních prostředků, sociálního kapesného a peněžitě odměny udělené podle tohoto zákona.

42. Postup věznice při provádění srážek a jejich použití na úhradu nákladů a pohledávek vůči odsouzenému je upraven zejména v § 39c ZVTOS. Podle odst. 1 výši podílu z peněz připsaných na zvláštní účet za předchozí kalendářní měsíc určených na jednotlivé srážky podle § 39b odst. 1 stanoví ministerstvo vyhláškou. Podle odst. 2 částka, která zbyla po provedení srážky z podílu stanoveného podle odstavce 1 určeného na srážku k úhradě a) nákladů na výživu nezaopatřených dětí, se použije postupně na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu, přednostních pohledávek a dalších pohledávek vůči odsouzenému a na úložné, b) nákladů výkonu trestu, se použije postupně na srážky k úhradě nákladů na výživu nezaopatřených dětí, přednostních pohledávek, dalších pohledávek vůči odsouzenému a na úložné, c) přednostních pohledávek, se použije postupně na srážky k úhradě nákladů na výživu nezaopatřených dětí, nákladů výkonu trestu, dalších pohledávek vůči odsouzenému a na úložné, d) dalších pohledávek vůči odsouzenému, se použije postupně na srážky k úhradě nákladů na výživu nezaopatřených dětí, nákladů výkonu trestu a přednostních pohledávek a na úložné.
43. ZVTOS v souvislosti s nakládáním s penězi vězněných osob na několika místech určuje, že podrobnosti stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou (srov. § 26a odst. 1, § 35 odst. 3, § 39b odst. 5, § 39c odst. 1, § 39h odst. 2, § 39i odst. 1, § 39k odst. 3 a § 81). Na základě zmíněného zákonného zmocnění Ministerstvo spravedlnosti vydalo předmětnou vyhlášku č. 360/2024 Sb., která v části první stanovuje výši nákladů výkonu vazby a trestu odnětí svobody a podrobnosti nakládání s penězi vězněných osob a osob ve výkonu zabezpečovací detence. V § 3 předmětné vyhlášky je určena výše podílů určených na srážky z peněz připsaných na zvláštní účet tak, že z peněz připsaných na zvláštní účet za předchozí kalendářní měsíc určených ke srážkám a k rozdělení na kapesné a úložné podle zákona o výkonu trestu odnětí svobody je určen podíl ve výši a) 33 % na srážky k úhradě nákladů na výživu nezaopatřených dětí, b) 23 % na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu odnětí svobody, c) 12 % na srážky k úhradě přednostních pohledávek a d) 4 % na srážky k úhradě dalších pohledávek vůči odsouzenému. V § 4 předmětné vyhlášky je určena výše podílů určených na kapesné a úložné z peněz připsaných na zvláštní účet tak, že z peněz připsaných na zvláštní účet za předchozí kalendářní měsíc určených ke srážkám a k rozdělení na kapesné a úložné podle zákona o výkonu trestu odnětí svobody je určen podíl ve výši a) 17 % na kapesné a b) 11 % na úložné.
44. Nařízení GŘ 7/2025 upravuje podrobnosti ke zřízení zvláštního účtu odsouzeného a jeho dělení na konkrétní podúčty, přičemž jeden z těchto podúčtů je rezerva s označením „R“ (§ 6). Postup při srážkách z peněz připsaných na zvláštní účet (rezerva) odsouzené osoby je upraven v § 7 a násl. nařízení GŘ 7/2025, včetně připisování poměrných částí (17 %, resp. 11 %) na podúčet kapesné (§ 10), resp. úložné (§ 11). Příjem peněz a nakládání s nimi je pak upraven i ve vnitřním řádu žalované věznice, a to konkrétně v čl. 23, jehož odst. 6 stanovuje, že věznice každý kalendářní měsíc k čtrnáctému dni v měsíci (popř. nejbližší

pracovní den následující po uvedeném dni) *provede rozúčtování peněz připsaných na zvláštní účet za předchozí kalendářní měsíc. Při rozúčtování se provede rozdělení na kapesné a úložné. Rovněž se provedou srážky k úhradě dle § 39b ZVTOS.*

45. Soud ze stanoviska vedoucí EO věznice a z výpisu z vězeňských kont žalobce za období od 1. 1. 2025 do 29. 7. 2025 zjistil následující skutečnosti ohledně peněžních prostředků, které byly žalobci v období od 1. 1. 2025 do 29. 7. 2025 zaslány do věznice. Žalobce v měsíci lednu obdržel peněžní prostředky dvakrát, a to konkrétně 3. 1. 2025 ve výši 2 504,- Kč ve Věznici Valdice a 29. 1. 2025 ve výši 1 497,- Kč ve Věznici Plzeň, u kterých nebyl specifikován účel a byly přijaty na zvláštní účet žalobce podle § 25 odst. 1 ZVTOS (tzv. konto vězněné osoby). Dále v lednu žalobce obdržel ještě dvakrát finanční prostředky ve výši 500,- Kč (6. 1. 2025 a 8. 1. 2025), u kterých byl stanoven specifický účel použití na zdravotní účely, tudíž finanční prostředky byly přijaty podle § 25 odst. 3 písm. a) ZVTOS jako tzv. *účelově vázané peněžní prostředky*. V následujících měsících obdržel žalobce finanční prostředky celkem pětkrát, a to 4. 2. 2025 ve výši 627,- Kč, 3. 3. 2025 ve výši 622,- Kč, 27. 3. 2025 ve výši 620,- Kč, 28. 5. 2025 ve výši 743,- Kč a 15. 7. 2025 ve výši 490,- Kč. U všech těchto plateb byl stanoven specifický způsob užití na zdravotní účely a opět bylo postupováno dle § 25 odst. 3 písm. a) ZVTOS a finanční prostředky byly připsány na specifický účel sloužící k úhradě žalobcových nákladů na zdravotní služby, regulačních poplatků a nákup nezbytných léčiv. Žalovaná věznice nemá informaci, že by žalobce byl poživitelem důchodu a žádný důchod do věznice neobdržel. Žalobce od začátku trestu v roce 2019 nebyl pracovně zařazen a nepobíral ve věznici pracovní odměnu.
46. Žalobce výše uvedený výčet peněžních prostředků, které mu byly zaslány do věznice, nezpochybnil (žalobci bylo vyjádření žalovaného k žalobě, které obsahovalo zmíněný výčet, soudem zasláno). Pouze při ústním jednání doplnil, že dne 28. 8. 2025 mu byla do věznice zaslána částka 100 EUR od rodinného známého z Německa, ze které dostal k dispozici pouze 408 Kč, a to až dne 15. 9. 2025. Tuto skutečnost žalovaná nerozporevala.
47. Z uvedeného vyplývá, že v období od 1. 1. 2025 do 29. 7. 2025 byly žalobci zaslány pouze dvě částky (tj. ve dnech 3. 1. 2025 a 29. 1. 2025), u nichž nebyl specifikován účel, tudíž byly připsány na konto vězněné osoby podle § 25 odst. 1 ZVTOS a byly následně rozúčtovány. Po tomto datu byla ve prospěch žalobce ještě zaslána jedna částka zaevidovaná na zvláštní účet, a to platba ze dne 28. 8. 2025. Přitom žalobce ve své žalobě brojil právě proti postupu při rozúčtování, při kterém je aplikována vyhláška č. 360/2024 Sb., neboť má za to, že by měl mít k dispozici i 33% podíl z jemu došlých peněžních prostředků, který připadá na pohledávky na výživu nezaopatřených dětí. Ostatní peněžní prostředky zaslány žalobci do věznice v průběhu sledovaného období byly účelově určeny k použití na zdravotní účely, tudíž je žalovaná přijala postupem podle § 25 odst. 3 písm. a) ZVTOS a jako takové slouží k úhradě nákladů na zdravotní služby, regulačních poplatků a nákup nezbytných léčiv. U těchto peněžních prostředků nedochází k rozúčtování dle vyhlášky č. 360/2024 Sb. Z vyjádření vedoucí ekonomického oddělení žalované věznice ze dne 21. 5. 2025 vyplývá, že *účelově vázané peněžní prostředky na úhradu nákladů na zdravotní služby jsou připsovány na zdravotní konto, ze kterého jsou se souhlasem žalobce strhávány nákupy léků*. Žalobce nic z toho nesporeval. Soud se proto těmito finančními prostředky dále nezabýval.
48. Soud ze stanoviska vedoucí EO věznice rovněž zjistil, jak žalovaná naložila s peněžními prostředky připsanými na zvláštní účet podle § 25 odst. 1 ZVTOS (tzv. konto vězněné osoby), tj. s výše uvedenými platbami ze dne 3. 1. 2025 a 29. 1. 2025, u nichž nebyl specifikován účel. Tyto peněžní prostředky byly podle § 39b odst. 1 ZVTOS a vnitřního řádu věznice rozúčtovány dne 14. 2. 2025. Při rozúčtování s nimi bylo nakládáno dle § 39b

až § 39i ZVTOS a vyhlášky č. 360/2024 Sb. Jelikož nemá žalobce povinnost hradit náklady na výživu nezaopatřených dětí, byly zbylé finanční prostředky ve výši 33 % použity na úhradu pohledávek v souladu s § 39c odst. 2 ZVTOS. Jelikož v tomto případě došlo již k uhrazení nákladů výkonu trestu v rámci podílu 23 %, které určuje vyhláška č. 360/2024 Sb., byl zbytek z uvedených finančních prostředků použit na úhradu přednostních pohledávek. V tomto případě se jednalo o přednostní pohledávky Okresního soudu Plzeň – město ve výši 500,- Kč (uhrazena částka 38,- Kč), dále ve výši 7 163,- Kč (uhrazena částka 617,- Kč) a poté ve výši 9 383,- Kč (uhrazena částka 617,- Kč). Obdobným způsobem bylo dle vyjádření žalovaného při soudním jednání (žalobcem nespоровaného) naloženo i s platbou přijatou pro žalobce na zvláštní účet dne 28. 8. 2025.

49. Soud shledal, že právě popsaný postup žalované při nakládání s peněžními prostředky, které byly po datu 1. 1. 2025 připsány na zvláštní účet vedený žalovanou pro žalobce, byl souladný se zákonem. Žalovaná v případě žalobce nevybočila ze svého standardního postupu při nakládání s peněžními prostředky, které jsou odsouzeným zaslány během výkonu trestu a u nichž není určen jejich specifický účel. Jak uvedla vedoucí ekonomického oddělení věznice ve svém stanovisku a žalovaná ve vyjádření k žalobě, takové peněžní prostředky jsou nejprve uloženy na zvláštní účet, na kterém žalovaná vede peněžní prostředky odsouzených podle § 25 odst. 1 ZVTOS. Následně žalovaná s takto uloženými prostředky na zvláštním účtu nakládá postupem dle § 39b až § 39j ZVTOS. To znamená, že podle § 39b odst. 1 a 2 ZVTOS a čl. 23 vnitřního řádu věznice provede rozúčtování prostředků připsaných na zvláštní účet za předchozí měsíc, včetně provedení srážek k úhradě zákonem stanovených pohledávek za odsouzeným. Na základě zákonného zmocnění dle § 39c odst. 1 ZVTOS stanoví vyhláška č. 360/2024 Sb. výši podílů určených na srážky z peněz připsaných na zvláštní účet následovně: a) 33 % na srážky k úhradě nákladů na výživu nezaopatřených dětí, b) 23 % na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu odnětí svobody, c) 12 % na srážky k úhradě přednostních pohledávek a d) 4 % na srážky k úhradě dalších pohledávek vůči odsouzenému. V § 39c odst. 2 ZVTOS je dále specifikováno, jak se nakládá s částkami, které zbyly po provedení srážek podle odst. 1 téhož ustanovení (resp. vyhlášky č. 360/2024 Sb.), přičemž písm. a) určuje, že částka, která zbyla po provedení srážky z podílu určeného na srážku k úhradě nákladů na výživu nezaopatřených dětí, se použije postupně na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu, přednostních pohledávek a dalších pohledávek vůči odsouzenému a na úložné.
50. Ze sdělení vedoucí ekonomického oddělení žalované věznice ze dne 21. 5. 2025 a ze dne 23. 5. 2025 je patrné, že žalovaná žalobce informovala, jak je nakládáno s peněžními prostředky, které mu byly do věznice zaslány. Není proto důvodná žalobcova námitka, že *peníze mizí a on neví kam*.
51. Žalobce dále namítal, že nový způsob rozdělování peněžních prostředků zaslaných žalobci do věznice od jeho příbuzných a přátel, které jsou přijímány na zvláštní účet podle § 25 odst. 1 ZVTOS (tzv. konto vězněné osoby), je protiústavní. Byť se žalobce soustřeďuje na výhrady vůči vyhlášce č. 360/2024 Sb., tak ta provádí novelizované znění ZVTOS provedené zákonem č. 29/2024 Sb., tudíž se soud nejprve zabýval touto právní úpravou, kterou žalobce označil za problematickou z hlediska ústavnosti. Soud protiústavnost žalobcem namítané právní úpravy neshledal, a proto ani nepřistoupil k předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.
52. Jelikož námitky žalobce jsou obecné a v zásadě se omezují na prostý jeho nesouhlas s novou právní úpravou dělení peněz došlých mu do věznice od příbuzných a přátel, neboť

má za to, že by měl z těchto peněz dostávat větší podíl, bude i posouzení soudu činěno pouze v obecné rovině. Je třeba uvést, že podstata a základní principy změny právní úpravy nakládání s peněžními prostředky odsouzených, kterou přinesla novelizace ZVTOS provedená zákonem č. 29/2024 Sb., jsou popsány v důvodové zprávě k této novelizaci. Obecná část důvodové zprávy obsahuje zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku. Soud ze zmíněné obecné části důvodové zprávy zjistil následující.

53. K dosavadní právní úpravě nakládání s peněžními prostředky odsouzených se uvádí, že ji lze charakterizovat jako dvoukolejnou, neboť existují zásadně odlišná pravidla týkající se nakládání na jedné straně s peněžními prostředky, které jsou příjmem z pracovní odměny odsouzeného, a na straně druhé s těmi penězi, jež jsou do věznice odsouzenému zaslány na účet vedený věznicí z jiných zdrojů (zejména se jedná např. o důchod, výsluhový příspěvek, peníze obdržené od příbuzných apod.), kdy se zejména odlišným způsobem postupuje v rámci exekučního postihu. Zatímco z čisté pracovní odměny odsouzeného je vždy tvořeno kapesné (v zásadě 17 % čisté odměny) a úložné (v zásadě 11 % čisté odměny), přičemž platí, že ani z kapesného ani z úložného (do výše 35 000 Kč) nejsou prováděny exekuční srážky, tak z peněz zaslaných odsouzenému do věznice se netvoří kapesné ani úložné. Dle dosavadní úpravy se tak odsouzení, kteří nejsou nezaviněně pracovní zařazeni (tj. zejména starobní a invalidní důchodci, odsouzení, kteří nepracují z kapacitních důvodů aj.), dostávají fakticky do neodůvodněně horšího postavení v porovnání s pracovní zařazenými odsouzenými, kterým stávající právní úprava rozúčtování pracovní odměny odsouzených (vyhláška č. 10/2000 Sb.) garantuje, že část jejich pracovní odměny nebude podléhat exekučnímu postihu (viz výše v části popisující nakládání s pracovní odměnou). Byť soudní judikatura umožnila ve větší míře umořování dluhů odsouzených z peněz doručených do věznice, a tím posílila postavení věřitelů, učinila tak zcela na úkor pracovní nezařazených odsouzených. Jelikož je stávající systém vůči těmto odsouzeným diskriminační a významně zhoršuje jejich postavení oproti jiným odsouzeným, je nutné přistoupit k jeho komplexní revizi, čehož lze docílit pouze změnou zákonné úpravy. Uvedené vedlo k tomu, že nezanedbatelná část odsouzených je díky tomu, že může dojít k exekučnímu postihu veškerých jejich peněžních prostředků, které mají ve věznici, v situaci, kdy nemají dostatečné peněžní prostředky k zajištění základních potřeb nutných pro důstojný život, neboť jim žádné peněžní prostředky nezbyývají (nejde-li o základní hygienické prostředky, které odsouzenému, jenž tyto prostředky nemá a ani nemá peněžní prostředky na jejich zakoupení, na základě § 21 odst. 4 řádu výkonu trestu poskytne správa věznice v nutném množství a sortimentu). To prohlubuje rozdíly mezi odsouzenými osobami a může vést ke zhoršení prostředí ve věznicích. Z těchto důvodů je navrhována zcela nová a komplexní úprava nakládání s peněžními prostředky, které jsou odsouzenému zasílány na účet vedený věznicí.
54. K navrhované (nové) právní úpravě důvodová zpráva zejména uvádí, že jejím základním východiskem je to, že postupy při nakládání s veškerými příjmy odsouzených (ať už se jedná o pracovní odměnu nebo peníze zaslané do věznice), s výjimkou tzv. účelově vázaných peněžních prostředků, by měly být sjednoceny. Proto se navrhuje využití „univerzálního“ systému rozúčtování veškerých příjmů, které mají odsouzení ve věznici, bez ohledu na jejich zdroj. S peněžními prostředky došlými do věznice (ať už jde o důchody, výsluhy či příspěvky od osob blízkých, event. peníze předané odsouzeným věznicí do úschovy při nástupu do výkonu trestu nebo po přerušení výkonu trestu) pak bude nakládáno obdobným způsobem, jaký je dnes aplikován podle pravidel obsažených ve vyhlášce č. 10/2000 Sb. ve vztahu k pracovní odměně (není důvod rozlišovat situace, zda odsouzený pobírá pracovní odměnu či jiný příjem), ledaže se bude jednat o účelově vázané peněžní prostředky, sociální kapesné nebo peněžitou odměnou

udělenou podle ZVTOS. Takto dojde ke zjednodušení celé právní úpravy, a tím i následné praxe při provádění srážek. Všechny peněžní prostředky budou ve stanovené části použity na srážky, ze zbylé části pak bude tvořeno kapesné a úložné. Takto bude garantováno, že každému odsouzenému, který měl v příslušném měsíci jakýkoli příjem, se z jeho peněz bude tvořit finanční rezerva, která mu bude vyplacena po propuštění z výkonu trestu, čímž dojde k usnadnění přechodu odsouzených na svobodu, kdy období těsně po propuštění je z hlediska recidivy nejkritičtější. Systém provádění srážek je přebírán ze současné úpravy, nicméně odstraňují se některé odchylky, pro které není dán věcný důvod. Za hlavní změnu lze považovat to, že budou prováděny srážky na přednostní pohledávky (§ 279 odst. 2 OSŘ) a na pohledávky nepřednostní. Další výraznější změnou oproti současnému stavu, která vyplývá z toho, že kapesné bude tvořeno i z peněz, které budou odsouzeným zaslány do věznice, je zastropování podúctu kapesného, aby se zabránilo kumulaci peněžních prostředků na tomto podúctu (limit bude stanoven v prováděcí vyhlášce), peněžní prostředky na podúctu kapesného nad stanovený limit budou pak pravidelně převáděny na podúčet úložného.

55. Z právě popsaného soudu neplyne žádný důvod, pro který by měla být nová právní úprava nakládání s peněžními prostředky odsouzených protiústavní, jak namítá žalobce. Naopak, dle důvodové zprávy nová právní úprava má vést ke zlepšení situace těch vězněných osob, které ve věznici nepracují (což je i případ žalobce), neboť z jemu zasláných peněz (u nichž nebude určen specifický účel dle § 25 odst. 3 ZVTOS) bude část přímo alokována na kapesné a úložné, které nepodléhají exekučnímu postihu.
56. Soud rovněž neshledal žalobcem namítaný rozpor s čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podle kterého *nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu*. Změna způsobu rozúčtování peněžních prostředků na zvláštním účtu odsouzeného nemá takové dopady, aby se výkon trestu pouze kvůli takové změně dostával do roviny ponižujícího či nelidského zacházení. Žalobce zcela přehlíží, že přerozdělování a srážkám vůbec nepodléhají ty jemu zasláné peněžní prostředky, které odesílatel účelově určí např. na zdravotní účely, neboť s těmi je nakládáno v režimu podle § 25 odst. 3 písm. a) ZVTOS. Navíc, i podle nového způsobu rozúčtování žalobci do věznice zasláných peněz nadále zůstává část (v součtu 28 %), která je určena na kapesné a na úložné a nemůže být dotčena ani případnými exekucemi.
57. Argument o dobré víře osob, které zasílají vězňům peníze, aby si vězni mohli něco koupit ve vězeňské kantýně, ale nepřejí si, aby stát prováděl srážky na dluhy vězňů, je bezpředmětný. Jelikož způsob rozúčtování peněžních prostředků zasláných odsouzenému do věznice vychází z platné a účinné právní úpravy, nemohou být osoby, které odsouzeným zasílají peníze, v dobré víře, že odsouzený obdrží více než mu má náležet dle platné právní úpravy.
58. Soud se konečně zabýval námitkou žalobce o protiústavnosti vyhlášky č. 360/2024 Sb. S ohledem na požadavek žalobce, aby soud „zasáhl“ proti předmětné vyhlášce, soud nejprve v obecné rovině konstatuje, že prováděcí vyhláška ministerstva je podzákonným právním předpisem. Při aplikaci podzákonného právního předpisu je soud povinen ve smyslu čl. 95 odst. 1 Ústavy zkoumat, zda podzákonný právní předpis není v rozporu se zákonem nebo s mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu, a to v mezích žalobcem uplatněných námitek. Pokud by takový rozpor existoval, soud by v konkrétní věci nemohl dotčený podzákonný právní předpis aplikovat. *A contrario* z uvedených ustanovení Ústavy vyplývá, že nekonstatuje-li obecný soud nesoulad jiného právního předpisu se zákonem, je jím vázán (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze

dne 14. 7. 2022, č. j. 4 Azs 14/2022-34, bod 15, a dále náleze Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2006, sp. zn. III. ÚS 269/05).

59. Namítaný rozpor vyhlášky č. 360/2024 Sb. se zákonem, resp. ústavně zaručenými právy žalobce soud neshledal. Žalobce nerozporoval zákonné zmocnění pro vydání vyhlášky, které je dáno výše uvedenými ustanoveními ZVTOS, jejichž výčet je i v úvodu předmětné vyhlášky. Ministerstvo spravedlnosti se vydáním vyhlášky č. 360/2024 Sb. nepohybovalo mimo zákonem vymezenou věcnou působnost, neboť zákonem bylo zmocněno jak ke stanovení výše nákladů trestu odnětí svobody, tak i podrobností ohledně nakládání s penězi vězněných osob. V posuzovaném případě pak nic nenasvědčuje tomu, že by Ministerstvo spravedlnosti zneužilo zákonem svěřenou pravomoc a působnost, či že by jednalo zjevně nerozumně. Vyhláška č. 360/2024 Sb. sice dílčím způsobem mění poměr pro rozdělení peněžních prostředků deponovaných na zvláštním účtu vedeném věznicí podle § 25 odst. 1 ZVTOS (na tzv. kontu vězněné osoby), ovšem změna není nijak zásadní, přičemž i nadále zachovává jistou část peněžních prostředků, které nepodléhají žádným srážkám na dluhy odsouzeného a jsou mu poskytnuty na kapesné a na úložné. V neposlední řadě je třeba opakovaně zdůraznit, že předmětná vyhláška se nijak nedotýká peněžních prostředků, které odesílatel zašle odsouzenému a účelově je určí např. na zdravotní účely, neboť ty jsou řešeny v režimu podle § 25 odst. 3 písm. a) ZVTOS a zůstávají srážkami nedotčeny. Nelze proto důvodně říci, že by Ministerstvo spravedlnosti jednalo přijetím vyhlášky č. 360/2024 Sb. zjevně nerozumně.
60. V návaznosti na výše uvedené soud uzavírá, že postup aplikovaný žalovanou od 1. 1. 2025 při nakládání s penězi, které přišly žalobci od příbuzných a přátel, nebyl nezákonným. Z tohoto důvodu se v nyní projednávané věci ani nejedná o nezákonný zásah namířený vůči žalobci, před kterým by měl soud žalobci poskytnout ochranu.

VI.

Rozhodnutí soudu

61. Vzhledem k tomu, že soud shledal žalobní námitky nedůvodnými, žalobu výrokem I. tohoto rozsudku zamítl dle § 87 odst. 3 s. ř. s.

VII.

Náklady řízení

62. Výrokem II. tohoto rozsudku soud rozhodl o nákladech řízení. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. má právo na náhradu nákladů ten účastník, který byl v řízení plně úspěšný. V projednávané věci by měla právo na náhradu nákladů řízení žalovaná, která měla ve věci plný úspěch. Žalované nicméně žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, ostatně žalovaná ani žádnou náhradu nákladů nepožadovala, a proto jí soud právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 22. října 2025

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

JUDr. Veronika Burianová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.